

Сергій ГРАБ

НАГОРОДИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Виконання складних завдань по забезпеченню спеціальними видами зв'язку Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, формування цілісної системи захисту інформаційного простору держави в сучасних умовах потребувало нових підходів. 23 лютого 2006 року Верховна Рада України прийняла Закон України № 3475-IV, згідно з яким на базі Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України створено новий державний орган – Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України (Держспецзв'язку)¹. Звісно, що створення нової структури потребувало нової символіки.

Керівництво Держспецзв'язку поставило завдання розробити символи, які б відрізняли цю Службу від інших силових структур, мовою геральдики відображали її завдання та місце серед державних органів управління. За основу емблеми взято хреста, який логічно вписувався у ряд символів інших силових структур². Наявність блискавок теж не викликала заперечень.

Дискусійними були колір хреста і наявність на ньому накладеного ключа, який символізував захист інформації. Врешті, після ряду консультацій вирішено обрати білий колір, який ще не був задіяний серед силовиків, а від ключа відмовитися взагалі.

Тобто емблема Держспецзв'язку, окрім кольору, загалом повторила емблему ДСТСЗІ СБ України. Але оскільки Держспецзв'язку не є військовою структурою, вирішено на вінку, що обрамлює центральний медальйон, листя дуба розмістити тільки з одного боку, а з іншого – листя національного символу – калини. Це вказує як на неналежність організації до військових структур, так і на її походження саме від військової структури – ДСТСЗІ СБ України.

На основі емблеми автори (С.Граб, В.Макаренко) розробили цілісний геральдичний комплекс (емблему Держспецзв'язку, прапор та службовий прапор), який затверджено Указом Президента України від 11 січня 2008 року № 10/2008³.

Емблема Держспецзв'язку стала основою для розроблення елементів форменого одягу – петличних арматур та нарукавних нашивок на

лівий і правий рукави однострою. Причому, для територіальних вузлів урядового зв'язку й Інституту спеціального зв'язку та захисту інформації Національного технічного університету України „Київський політехнічний інститут” (НТУУ „КПІ”) нашивки розроблено індивідуально⁴.

Першими нагородами Держспецзв'язку стали Почесна відзнака Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, розроблена фахівцями ТОВ „Герольдмайстер”, та ювілейний нагрудний знак „15 років спеціальному зв'язку України” (автори С.Граб, В.Макаренко), встановлені наказами Голови Держспецзв'язку від 29 вересня 2007 року. Почесною відзнакою нагороджуються співробітники Держспецзв'язку за особисті досягнення у реалізації завдань державної політики у сфері захисту державних інформаційних ресурсів у мережах передачі даних, криптографічного та технічного захисту інформації, забезпечення функціонування Державної системи урядового зв'язку, організації ефективної роботи підрозділів Держспецзв'язку, вихованні та підготовці кваліфікованих кадрів, виявлені при цьому професіоналізм, ініціативу та наполегливість. Почесною відзнакою можуть бути нагороджені ветерани Держспецзв'язку та підрозділів спеціального зв'язку органів державної безпеки, інші громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які сприяли Держспецзв'язку у вирішенні покладених на неї завдань. Знаки номерні.



Емблема Держспецзв'язку



Прапор Держспецзв'язку



Службовий прапор підрозділу

Ювілейним нагрудним знаком „15 років спеціальному зв'язку України” нагороджувались співробітники Держспецзв'язку, які станом на 12 жовтня 2007 року перебували в штаті Служби, та інші громадяни України за сприяння Держспецзв'язку. Нагрудним знаком також нагороджувались курсанти 4–5 курсів Інституту спеці-



Нарукавні нашивки до форменого одягу

Нарукавні нашивки для територіальних вузлів урядового зв'язку

ального зв'язку та захисту інформації НГУУ „КІП”, які мали відмінні показники у навчанні і дисципліні, зразково виконували службові обов'язки. Станом на 1 травня 2009 року найвищою нагородою Держспецзв'язку – Почесною відзнакою, нагороджено 77 осіб, а ювілейним нагрудним знаком – 7035.

Інші нагороди Держспецзв'язку було встановлено наказами Голови Служби від 3 вересня 2008 року.

Відомча заохочувальна відзнака Держспецзв'язку – нагрудний знак „Хрест Заслуги” (автори С.Граб, В.Макаренко), встановлена для нагородження співробітників за зразкове виконання службового обов'язку, організацію ефективної роботи структурних підрозділів Адміністрації Держспецзв'язку, регіональних органів, територіальних підрозділів, закладів та установ Держспецзв'язку, значний особистий внесок у виховання та підготовку кваліфікованих кадрів Держспецзв'язку, інші заслуги, виявлені під час служби (праці) у Держспецзв'язку.

Нагрудним знаком „Хрест Заслуги” можуть бути нагороджені ветерани спеціального зв'язку та підрозділів спеціального зв'язку органів державної безпеки, інші громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства за заслуги у захисті інформаційного простору України, діяльність яких сприяла вирішенню завдань Держспецзв'язку.

Нагрудний знак „Хрест Заслуги” має два ступені. Найвищим ступенем



Почесна відзнака Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України



Ювілейний нагрудний знак „15 років спеціальному зв'язку України”



*Нагрудний знак „Хрест Заслуги”
I і II ступенів*

відзнаки є I ступінь. Нагородження нагрудним знаком вищого ступеня здійснюється не раніше як через рік після нагородження нагрудним знаком попереднього ступеня. Знаки номерні. Станом на 1 травня 2009 року Нагрудним знаком „Хрест Заслуги” II ступеня нагороджено 39 осіб, знаком I ступеня не нагороджено нікого.

Відомча заохочувальна відзнака Держспецзв'язку – нагрудний знак „За сприяння Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України” (розробка ТОВ „Герольдмайстер”) встановлена для нагородження громадян



*Нагрудний знак „За сприяння
Державній службі спеціального
зв'язку та захисту інформації
України”*

України, іноземних громадян та осіб без громадянства за значний особистий внесок у сферу захисту інформаційного простору України, державних інформаційних ресурсів у мережах передачі даних, криптографічного та технічного захисту інформації, розвиток та забезпечення функціонування Державної системи урядового зв'язку України, підготовку кваліфікованих кадрів у галузі телекомунікаційних систем та захисту інформації, сприяння Держспецзв'язку у виконанні покладених на неї завдань. Нагрудним знаком „За сприяння Держспецзв'язку” можуть бути нагороджені співробітники Держспецзв'язку, які досягли високих показників у службі (роботі), є взірцем вірності присязі та зразково виконують службовий обов'язок. Знаки номерні. Станом на 1 травня 2009 року нагороджено 44 особи.

Оскільки у Держспецзв'язку більшість особового складу – це особи рядового та начальницького складу, які перебувають на спеціальній службі, виникла нагальна потреба встановити ряд заохочувальних відзнак, якими б нагороджували за вислугу років. Це нагрудні знаки „Ветеран спеціального зв'язку” та „За бездоганну службу” трьох ступенів.

Нагрудним знаком „Ветеран спеціального зв'язку” (автори С.Граб, В.Макаренко) нагороджуються особи рядового і начальницького складу Держспецзв'язку, які мають не менше 25 років вислуги у календарному обчисленні на посадах осіб



*Нагрудний знак
„Ветеран спеціального зв'язку”*

рядового і начальницького складу у Держспецзв'язку, військової вислуги або вислуги на посадах осіб рядового і начальницького складу в інших центральних органах виконавчої влади. Нагрудним знаком також можуть нагороджуватися особи, звільнені зі служби в Держспецзв'язку або з військової служби у Службі безпеки України, на тих же умовах. Станом на 1 травня 2009 року нагороджено 193 особи.

Нагрудним знаком „За бездоганну службу” (автори С.Граб, В.Макаренко) нагороджуються:

І ступеня – особи рядового і начальницького складу Держспецзв'язку, які мають не менше 20 років



Нагрудний знак „За бездоганну службу” I, II і III ступенів

вслуги у календарному обчисленні на посадах осіб рядового і начальницького складу Держспецзв'язку, військової служби або служби на посадах осіб рядового і начальницького складу в інших центральних органах виконавчої влади;

II ступеня – особи рядового і начальницького складу Держспецзв'язку, які мають не менше 15 років служби у календарному обчисленні на посадах осіб рядового і начальницького складу Держспецзв'язку, військової служби або служби на посадах осіб рядового і начальницького складу в інших центральних органах виконавчої влади;

III ступеня – особи рядового і начальницького складу Держспецзв'язку, які мають не менше

10 років служби у календарному обчисленні на посадах осіб рядового і начальницького складу Держспецзв'язку, військової служби або служби на посадах осіб рядового і начальницького складу в інших центральних органах виконавчої влади.

Станом на 1 травня 2009 року нагрудними знаками різного ступеня нагороджено 1110 осіб.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11 липня 2007 року № 905 особам рядового і начальницького складу Держспецзв'язку, які звільнилися зі служби і на момент звільнення мали календарну службу не менше 25 років, присвоюється статус ветерана Держспецзв'язку з видачею посвідчення та нагрудного знака, і



*Нагрудний знак
„Ветеран Держспецзв’язку”*

надається право на пільги згідно з чинним законодавством⁵.

Розповідаючи про геральдичний комплекс Держспецзв’язку, не можна обійти увагою нагрудні знаки, встановлені у структурних підрозділах Держспецзв’язку. Це, насамперед, нагрудний знак випускника Інституту спеціального зв’язку та захисту інформації Національного технічного університету України „Київський політехнічний інститут” для спеціалістів, та ряд ювілейних знаків, серед яких останній за часом – знак „50 років 1 ТВУЗ”, частини урядового зв’язку, дислокованої в м. Києві. До ювілею, який було урочисто відзначено 23 травня 2009 року, виготовлено 65 знаків.

Насамкінець слід відзначити: геральдичний комплекс Держспецзв’язку та відомчі заохочувальні відзнаки відображають складні завдання, що стоять перед Службою, її історію, національні традиції. Символіка

емблеми Держспецзв’язку та відомчих заохочувальних відзнак, їх лаконічність і простота зрозумілі без додаткових пояснень. Наявність такого геральдичного комплексу та відомчих нагород відбиває у виразній художній формі призначення Держспецзв’язку, підвищує престиж цього важливого інституту управління державою.

ПРИМІТКИ

- 1 Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV „Про Державну службу спеціального зв’язку та захисту інформації України” // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30.
- 2 Карпов В. Комплекс військово-геральдичних знаків, емблем і прапорів // Військово-історичний альманах. – 2001. – № 1(2). – С.124 – 127; Карпов В. Становлення символіки Збройних Сил України // Актуальні проблеми розвитку символіки у Збройних Силах та інших військових формуваннях України: Матеріали науково-практичного семінару в ЦМЗСУ 5 березня 2008 року. – К., 2008. – С. 15 – 17.
- 3 Указ Президента України від 11.01.2008 № 10/2008 „Про символіку Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України” // Офіційний вісник України. – 2008. – № 2.
- 4 Граб С. Символіка Служби безпеки України й Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України // Актуальні проблеми розвитку символіки у Збройних Силах та інших військових формуваннях України: Матеріали науково-практичного семінару в ЦМЗСУ 5 березня 2008 року. – С. 46 – 49.
- 5 Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 № 905 „Про посвідчення і нагрудний знак Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України” // Офіційний вісник України. – 2007. – № 52.